

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 4Obdo/82/2020  
Identifikačné číslo spisu: 7116206115  
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2021  
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7116206115.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: L. U. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. J. XXXX/XX, XXX XX Z. D. S., zastúpený advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, so sídlom Kováčska 32, Košice - mestská časť Staré Mesto 040 01 proti žalovaným: 1/ M. Š. Z., so sídlom G. X, XXX XX G., bývalý správca konkurznej podstaty úpadcu Geotechnik - holding, a.s., so sídlom Chrapčiakova 7, Spišská Nová Ves 052 01, IČO: 36 214 167, 2/ CONSULT OFFICE, spol. s r.o., so sídlom Jantárová 30, Košice 040 01, IČO: 45 561 311, zastúpený advokátom Mgr. Petrom Kocákom, so sídlom Rožňavská 8, Moldava nad Bodvou 045 01, o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 32Cbi/7/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2019, č. k. 3CoKR/19/2018-158, takto

### rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaným v 1. a 2. rade p r i z n á v a voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 6. februára 2018, č. k. 32Cbi/7/2016-98 zamietol žalobu žalobcu a žalovanému v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd určil, že zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 23.6.2014 (ďalej aj ako „zmluva“) uzavretá medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade je neplatná. Žalobca bol predsedom predstavenstva obchodnej spoločnosti Geotechnik - holding, a.s., a jej väčšinovým vlastníkom, pričom na obchodnú spoločnosť bol vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený žalovaný v 1. rade. Žalovaný v 1. rade viedol spor proti žalobcovi sp. zn. 27Cb/37/2009, ktorý bol právoplatne ukončený a žalobca bol zaviazaný zaplatiť istinu vo výške 104.363,43 Eur do konkurznej podstaty. Žalovaný v 1. rade uzavrel so žalovaným v 2. rade

zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou postúpil pohľadávku zo sporu sp. zn. 27Cb/37/2009. Žalobca tvrdil, že na určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky mal naliehavý právny záujem, pretože na jeho majetok je vedená exekúcia a takisto sa na Okresnom súde Košice I vedie konanie sp. zn. 30Cb/181/2015 o obnovu konania sp. zn. 27Cb/37/2009.

3. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, na základe ktorého zistil, že na spoločnosť Geotechnik - holding, a.s. bol právoplatným uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 31K/43/2008 vyhlásený konkurz a za správcu bol ustanovený žalovaný v 1. rade. Z obsahu spisu vyplývalo, že žalovaný v 1. rade si riadne plnil povinnosti správcu, okrem iného dopĺňal súpis všeobecnej podstaty úpadcu o zistené položky, napr. o pohľadávku úpadcu priznanú právoplatným rozhodnutím súdu - pohľadávka úpadcu proti žalobcovi v sume 106.858,35 Eur na základe právoplatného rozsudku sp. zn. 27Cb/37/2009. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že veriteľský výbor schválil odpredaj peňažnej pohľadávky žalovanému v 2. rade. Konkurzné konanie na úpadcu, spoločnosť Geotechnik - holding, a.s., bolo ukončené zrušením konkurzného konania pre nedostatok majetku a žalovaný v 1. rade bol odvolaný z funkcie správcu podstaty úpadcu. Úpadca bol dňa 5.12.2015 ex offa vymazaný z obchodného registra. Konanie sp. zn. 30Cb/181/2015 o obnovu konania sp. zn. 27Cb/37/2009 bolo zastavené. Súd z listu žalovaného v 1. rade zo dňa 25.06.2014 a zo dňa 20.05.2015 adresovaného žalobcovi zistil, že žalovaný v 1. rade oznámil žalobcovi postúpenie pohľadávky vo výške 104.363,46 Eur s príslušenstvom na žalovaného v 2. rade, pričom išlo o peňažné pohľadávky priznané právoplatnými rozhodnutiami (v konaní sp. zn. 27Cb/37/2009).

4. Súd prvej inštancie posúdil spor po právnej stránke v zmysle ustanovení § 470 ods. 1, 161 ods. 1 a § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“), podľa § 44 ods. 1 v spojení s § 40 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., § 261 ods. 1 v spojení s § 261 ods. 9 Obchodného zákonníka, § 524, § 526 ods. 1 a 2, § 39 Občianskeho zákonníka. V prvom rade sa okresný súd zaoberal námietkou vznesenou žalovanými v 1. a 2. rade týkajúcou sa otázky aktívnej vecnej legitímácie žalobcu na podanie určovacej žaloby. Vecnú legitímáciu v spore o určenie, či tu právny vzťah je alebo nie je (v danom prípade určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23.6.2014 uzavretej medzi žalovaným v 1. rade konajúcim za úpadcu a žalovaným v 2. rade) má predovšetkým ten, kto je účastníkom daného právneho vzťahu. Účastníkom právneho vzťahu, o ktorého určenie platnosti/neplatnosti sa v tomto spore koná, však žalobca nie je, preto nemá a v čase podania žaloby ani nemal aktívnu vecnú legitímáciu na podanie takejto žaloby. Uvedená skutočnosť vyplývala aj z rozhodnutí súdov, v zmysle ktorých námietka neplatnosti zmluvy o postúpení, s výnimkou prípadov § 525 Občianskeho zákonníka, neprináležala dlžníkovi voči postupníkovi (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/1328/2007); alebo ak postúpenie pohľadávky oznámil dlžníkovi postupca, dlžník nebol oprávnený dožadovať sa preukázania zmluvy o postúpení (§526 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a teda bol povinný platiť novému veriteľovi bez ohľadu na to, či zmluva o postúpení bola platná, resp. či vôbec vznikla a dlžník sa nemohol dovolávať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/210/2001).

5. Ďalej súd poukázal na to, že na základe ustáleného právneho názoru pri určovacích žalobách je potrebné preukázať aj naliehavý právny záujem, ktorý musí byť kvalifikovaný a musí existovať v čase rozhodovania súdu. V danom prípade žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem, pretože určením platnosti/neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 23.6.2014 sa postavenie žalobcu ako dlžníka nijako nezmení. Na základe uvedeného (nedostatok naliehavého právneho záujmu a nedostatok aktívnej vecnej legitímácie) sa súd nezaoberal žalobou vo veci samej. O trovách konania súd rozhodol podľa § 251, § 255 ods. 1 a § 262 C. s. p., a neúspešnému žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť trovy konania úspešnému žalovanému v 1. a 2. rade.

6. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 30. septembra 2019, sp. zn. 3CoKR/19/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, preto rozsudok podľa § 387 ods. 1 C. s. p., potvrdil a podľa § 387 ods. 2 C. s. p., poukázal na dôvody v ňom uvedené. Na zdôraznenie

správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že určovacie žaloby podľa § 137 písm. c) C. s. p., majú predovšetkým preventívny charakter - účelom je poskytnúť ochranu právam žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Určovacie žaloby majú preto opodstatnenie tam, kde je ešte len stav ohrozenia práva, a nie už jeho porušenia, nakoľko určovacia žaloba má charakter prostriedku preventívnej ochrany práva, a naopak, nápravu stavu vzniknutého porušením práva možno zásadne zjednať už len za pomoci žaloby na plnenie. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podanou žalobou a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Žalobca nepreukázal, že týmto sporom môže dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Žalobca by sa nikdy predmetnou žalobou nezbavil svojho záväzku, či už voči úpadcovi, resp. postupníkovi.

7. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalobca podaním zo dňa 16.12.2014 oznámil žalovanému v 1. rade jednostranný zápočet, čím sám potvrdil, že pohľadávku úpadcu uznáva. Preto tvrdenia žalobcu o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky z dôvodu neprávoplatného rozsudku považoval odvolací súd za irelevantné. Pozornosti odvolacieho súdu neušla skutočnosť, že Okresný súd Košice I dňa 10.9.2016 rozsudkom č. k. 27Cb/37/2009-341 zaviazal žalobcu na zaplatenie sumy 106.858,35 Eur žalovanému v 1. rade. Uvedený rozsudok bol potvrdený odvolacím súdom dňa 29.5.2014, teda ešte pred postúpením pohľadávky žalovaným v 1. rade na žalovaného v 2. rade. Teda aj tvrdenie žalobcu, že pohľadávka v čase postúpenia neexistovala, považoval odvolací súd za nedôvodné. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p., a úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

8. Rozsudok odvolacieho súdu napadol včas dovolaním žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) a to z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol, aby dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. Dovolateľ úvodom poukázal na konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Poukázal na zistený skutkový stav, keď úpadca, t. j. spoločnosť Geotechnik - holding, a.s., zanikol dňa 5.12.2015. S ohľadom na § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka, smrťou veriteľa právo zanikne, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu. Tvrdil, že zánikom úpadcu bez právneho nástupcu došlo k zániku pohľadávky.

10. Ďalej dovolateľ poukázal na výklad ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR a relevantnú právnu otázku identifikoval s ohľadom na právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého nebol daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti postúpenia pohľadávky ani v prípade, ak postupca zanikol (neexistuje), teda že takáto skutková situácia nemá v prípade vyhovenia žalobe žalobcu vplyv na odstránenie jeho právnej neistoty. Za relevantnú právnu otázku považoval dovolateľ, či je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti postúpenia pohľadávky v prípade, ak postupca, ako právnická osoba, v čase skúmania tejto skutočnosti neexistuje, z dôvodu jeho zániku. Tvrdil, že posúdením uvedenej právnej otázky došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe. Uviedol, že napriek tomu, že takúto konkrétnu právnu otázku dovolací súd neriešil, poukázal na všeobecnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorá hovorila o tom, kedy naliehavý právny záujem je daný. Konkrétne v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/76/2007 Najvyšší súd SR uvádza, že „základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p., je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom právnom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa, ktorý musí byť v čase vyhlásenia rozsudku daný. Tento právny záujem

musí byť kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Spravidla je naliehavý právny záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by bez tohto určenia jeho právne postavenie bolo neisté.“ Tiež poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/31/2011, sp. zn. 2Cdo/28/2009 a sp. zn. 4Obo/12/2008, v ktorých najvyšší súd posúdil otázku tým spôsobom, že naliehavý právny záujem je daný ak to znamená zmenu postavenia dlžníka a odstránenie jeho právnej neistoty. Dovolateľ za nesprávne právne posúdenie veci považoval záver o tom, že ani v prípade vyhovenia žalobe žalobcu sa jeho postavenie nezmení, keďže týmto sporom nemôže dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu práv a oprávnených záujmov. Rovnako bol nesprávny záver, že žalobca by sa nezbavil svojho záväzku voči úpadcovi. Správnym právnym posúdením bolo, že žalobca má naliehavý právny záujem na takomto určení, keďže v prípade neúspechu v spore dôjde k zásadnému odstráneniu spornosti a k ochrane práv žalobcu. Záverom žalobca navrhol, aby dovolací súd odložil právoplatnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že žalobca je starobným dôchodcom, voči ktorému je vedená exekúcia o vymoženie sumy 104.363,46 Eur s príslušenstvom, ktorá presahuje 120.000,- Eur a nedisponuje majetkom vo vymáhanej výške. Uvedené dôvody považoval za hodné osobitného zreteľa.

11. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný v 1. rade a uviedol, že vzhľadom na ukončenie konkurzného konania voči úpadcovi, bol spis archivovaný a z funkcie správcu bol odvolaný, pričom toho času túto funkciu nevykonáva. Plne sa stotožnil s rozhodnutiami súdov nižšej inštancie. Žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem a nemá aktívnu vecnú legitimáciu v spore. Vyjadrenia žalobcu týkajúce sa uplatňovania naliehavého právneho záujmu sú v rozpore so zaužívanou súdnou praxou a predstavujú vykonštruované tvrdenia, ktoré nemali svoje opodstatnenie a preto nepovažoval za potrebné sa k nim vyjadrovať. Žalobca sa len snažil oddialiť plnenie z postúpenej pohľadávky vyplývajúcej z rozsudku sp. zn. 27Cb/37/2009. Preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

12. K dovolaniu sa žalovaný v 2. rade nevyjadril.

13. Dovolateľ sa nevyjadril k vyjadreniu žalovaného v 1. rade k dovolaniu.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom, včas, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

15. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. V zmysle § 419 C. s. p., je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

16. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p., (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 2Cdo 203/2016 a 6Cdo 113/2017).

17. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f) C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a) až c) C. s.

p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj 1Cdo 126/2017, 1Cdo 206/2017, 2Cdo 203/2016, 3Cdo 235/2016, 4Cdo 89/2017, 7Cdo 20/2017, 8Cdo 186/2016).

18. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. S poukazom na uvedené zákonné ustanovenie v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke, či je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti postúpenia pohľadávky v prípade, ak postupca, právnická osoba, v čase skúmania tejto skutočnosti neexistuje, z dôvodu jeho zániku, majúť za to, že žalobca má naliehavý právny záujem na takomto určení, keďže v prípade úspechu v spore dôjde k zásadnému odstráneniu spornosti a k ochrane práv žalobcu. Vzhľadom k uvedenému mal preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolateľ uviedol, že uvedenú ním nastolenú otázku dovolací súd neriešil, avšak z dôvodu, že v každom prípade, kedy sa posudzovala otázka danosti naliehavého právneho záujmu, sa skúma výsledok podanej žaloby, tak bolo možné uviesť „všeobecnú“ rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorá hovorila o tom, kedy je daný naliehavý právny záujem. Preto poukázal na rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/76/2007, sp. zn. 5Cdo/31/2011, sp. zn. 4Obo/12/2008, v ktorých dovolací súd posúdil otázku tým spôsobom, že naliehavý právny záujem je daný, ak to znamená zmenu postavenia dlžníka a odstránenie jeho právnej neistoty.

19. Dovolací súd uvádza, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotno-právna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce a podobne), ako aj otázka procesno-právna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

20. Pokiaľ však v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p., a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

21. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľ považoval za nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu otázku existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, t. j. na určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Ako už dovolací súd vyššie uviedol, je nevyhnutné, aby dovolateľom nastolená otázka bola otázka právná, nastolená spôsobom uvedeným v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p., v zmysle ktorého žalobca dovolanie podal. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. 02. 2010). Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

22. Dovolací súd otázku existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu nepovažoval za otázku právnú, ale v danom prípade za otázku skutkovú, ktorá sa netýkala nesprávneho právneho posúdenia, ale naopak, vyplývala z vykonaného dokazovania, keď súdy nižších inštancií na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu dovolateľa na požadovanom určení. O tom, že ide o otázku skutkovú, svedčí aj rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/31/2011, v ktorom dovolací súd konštatoval, že „Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj

ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád' len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).“ Z obsahu citovaného rozhodnutia vyplývala povinnosť žalobcu preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu, t. j. predložiť skutkové tvrdenia a podporiť ich relevantnými dôkazmi, teda uniesť dôkazné bremeno. Uvedené skúmanie tak bolo výsledkom vykonaného dokazovania, ktorá skutočnosť tak nemohla byť prípustným dovolacím dôvodom podľa § 421 C. s. p.

23. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplývalo, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení nebol daný, nakoľko uvedeným sporom nemohol dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv, pretože by sa nikdy nezbavil svojho záväzku. Uvedený záver vyplýval zo skutočnosti, že žalobca bol v konaní sp. zn. 27Cb/37/2009 zaviazaný na úhradu pohľadávky úpadcovi, t. j. toho času už zaniknutej spoločnosti Geotechnik - holding, a.s. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené aj odvolacím súdom. S ohľadom na uvedené tak bolo zrejme postavenie žalobcu ako dlžníka. Dôkazy o zániku, či neexistencii záväzku mohol žalobca uplatňovať v konaní sp. zn. 27Cb/37/2009. V konaní o určení neplatnosti postúpenia pohľadávky sa už nemohol brániť, že nie je dlžníkom úpadcu, a to práve z dôvodu, že uvedená skutočnosť bola výsledkom právoplatne skončeného konania. Z tohto dôvodu nebol daný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení. Bolo zrejme, že žalobca sa tak podanou žalobou o určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky snažil zbaviť svojho záväzku voči žalovanému v 2. rade.

24. Vo vzťahu k rozhodnutiam, na ktoré dovolateľ poukázal v podanom dovolaní, dovolací súd konštatuje, že v rozhodnutí odvolacieho súdu nezistil odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Otázku naliehavého právneho záujmu posudzujú súdy v každom jednotlivom prípade individuálne a v závislosti od toho, ako žalobca svoj naliehavý právny záujem zdôvodní a preukáže relevantnými dôkazmi. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/76/2007, na ktoré dovolateľ poukázal, súd dospel k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy po postúpení pohľadávky uzavretej v rozpore s § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo však nebolo možné aplikovať na daný prípad, keďže žalobca neuviedol existenciu dôvodov neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky s poukazom na § 525 Občianskeho zákonníka. V neposlednom rade dovolací súd upriamuje pozornosť i na to, že žalobca v spore nebol aktívne legitimovanou osobou na podanie žaloby a to s ohľadom na rozhodovaciu prax súdov vyplývajúcu i z judikátu R 119/2003, z obsahu ktorého vyplývalo, že „podľa § 526 ods. 2 OZ ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený dožadovať sa preukázania zmluvy o postúpení. Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že ak pôvodný veriteľ oznámi svojmu dlžníkovi, že pohľadávku, ktorú voči nemu má, postúpil tretej osobe, právnu skutočnosťou, na základe ktorej má dlžník plniť novému veriteľovi s dôsledkom, že sa zbaví svojho záväzku, je oznámenie jeho pôvodného veriteľa, samozrejme za predpokladu, že oznámenie spĺňa náležitosti právneho úkonu, teda je určité a zrozumiteľné a bolo urobené vážne a slobodne. Platí to bez ohľadu na skutočnosť, či zmluva o postúpení pohľadávky je platná, resp. či vôbec vznikla. Dlžník sa v takomto prípade nemôže dovolávať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie. To by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník.“ Vzhľadom k tomu, že z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplývalo, že postupca, t. j. správca konkurznej podstaty úpadcu,

oznámil žalobcovi ako dlžníkovi postúpenie pohľadávky, nemohol sa dlžník domáhať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí sp. zn. 1Obo/1/2009 uviedol, že „dlžník nielenže nemá povinnosť, ale ani právo zisťovať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky.“ Súčasne nebolo možné aplikovať dovolateľom uvedené rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/76/2007, nakoľko išlo o odlišnú situáciu, pretože dlžník bol aktívne legitimovaný na podanie žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, nakoľko preukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože postúpenie pohľadávky odporovalo dohode s dlžníkom. Aj v rozhodnutí sp. zn. 4Obo/12/2008, ktoré nebolo rozhodnutím dovolacieho súdu, ale rozhodnutím Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho sa riešila iná skutková situácia ako tomu bolo v danom prípade. Avšak aj z tohto rozhodnutia vyplývalo, že „vecnú legitimáciu v konaní má ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide“.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1

C. s. p., uplatnený dovolateľom vo vzťahu k námietke o nesprávnom právnom posúdení veci, nie je vymedzený spôsobom predpokladaným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. f) C. s. p., odmietol. Keďže dovolanie bolo odmietnuté, dovolací súd nerozhodoval o návrhu dovolateľa na odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C. s. p.

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1

C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného v 1. a 2. rade rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné dovolanie.